

INTERTEXTUALITATEA CA FORMĂ DE EXPRIMARE A IRONIEI ÎN JURNALISMUL SATIRIC

Ioana-Tatiana CIOCAN

Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu, Facultatea de Științe Socio-Umane
Lucian Blaga University of Sibiu, Faculty of Social and Human Sciences
Personal e-mail: ioana.ciocan@ulbsibiu.ro

INTERTEXTUALITY AS A FORM OF THE IRONY IN SATIRICAL PRESS

The irony represents a fundamental element in satirical press. The most well-known form of its expression is the intertextuality. This article brings in discussion the titles from satirical press which are based on intertextuality. The examples absorbed in study, concerning the Romanian press, are references to fiction, music, arts, history and religion. We will try to demonstrate how the intertextual pictures will become levers in the hands of the journalists, regarding this kind of direct and grossed ironic references which have the persuasive and captatio benevolentiae purpose.

Keywords: Irony, Intertextuality, Satirical Press, Parody, Journalistic Discourse, Persuasion.

Ironia stă la baza presei satirice, ca imagine a unor situații actuale, problematizante, fiind o formă de a așeza în textul jurnalistic o critică subtilă a unor slăbiciuni, o discrepanță între așteptare și realitate. Scrierea acidă se îndreaptă mai ales spre reprezentanții puterii sau spre oficialitățile publice. Vorbind despre mass-media actuală, observăm că aceasta nu mai transmite doar informații, ci mizează pe (re)interpretarea și (re)considerarea realității. Se fructifică intruziunile parodice și trimerile ironice mai ales în favoarea potențării unor adevăruri ce sunt spuse voalat sau chiar prin perspectiva contrariilor.

Ironia, pe care teoreticienii și lingviștii o identifică drept procedeu stilistic, tip de argumentare sau discurs, (re)creează, bazându-se pe disimulare și contradicții¹, un mesaj în presă cu un puternic rol persuasiv. Ca parte integrantă a comicului², ironia își trage seva din ambiguități, din confuzie, din incoerențe lingvistice cu sensuri multiple³, dintr-un discurs al subtilităților de limbaj.

Una dintre formele de exprimare a ironiei cel mai utilizate în presa satirică este cea reprezentată de intertextualitate. Pornind de la o cunoscută și dezbătută definiție a intertextualității - „mozaic de texte”, a Juliei Kristeva, majoritatea cercetătorilor fixează această sintagma în sfera textualității prin absorbție și transformare. În *Dicționarul explicativ de jurnalism, relații publice și publicitate*, termenul este identificat, pe scurt, drept un text care trimite la un altul sau conține fragmente de text⁴. Imaginile intertextuale devin pârgii în mâinile jurnaliștilor, care optează pentru trimeri ironice directe sau mascate, ce captează mai puternic atenția lectorului și au funcție persuasivă.

Fenomenul intertextualității poate fi privit, după cum consideră teoreticienii și lingviștii, ca având o dublă perspectivă: a scriiturii și a lectorului. Astfel, „în ceea ce privește scriitura, putem vorbi despre intenție și conștientizare, materializate în text prin anumite semne care să-l determine pe cititor să caute legăturile cu alte texte. În cazul lecturii, receptorul este nevoit să apeleze la

competența intertextuală pe care o deține (cu variante de înțelegere mai mare și crearea unor punți voalate chiar și autorului sau, dimpotrivă, o comprehensiune deficitară, din cauza unor carențe socio-culturale)⁵. Se pune, în acest mod, accentul nu doar pe intenția scriitorului/jurnalistului (în cazul nostru), ci și pe nivelul lectorului de pricepere și decodificare a sensurilor transmise.

Pornind de la ideea de co-prezență, intertextualitatea evidențiază (după cum am amintit anterior, direct sau voalat) existența unui text în corpusul altuia, cu scopul unei absorbții și (re)atribuirii de sens. Maria Cvasnii Cătănescu identifică elementele intertextualității pretabile unui text jurnalistic și evidente mai ales în titlul: „În variante transparente, tocite și clar marcate sau, dimpotrivă, în variante ingenioase, deseori opacizate, titlul jurnalistic este pentru gazetar un exercițiu de retorică ludică și aluzivă, iar pentru cititor (un eventual joc) și text de competență culturală, de intuiție și de subtilitate asociativă⁶. Citarea, parodia și pastșa sunt componentele esențiale ale fenomenului intertextual. Citarea provine pe filieră cultă sau folclorică și presupune desprinderea unei părți, unui enunț, dintr-un text inițial, text sursă. Scopul este reprezentat de integrarea acestuia într-un alt text, prin rescriere și (re)creare de sens sub formă metaforică și aforistică. Expresiile idiomatice ale unei persoane publice, fragmentele din texte culte sau folclor preluate și reluate insistent cu finalitate parodică sunt doar câteva dintre tehnicile de citare cel mai des utilizate. Parodia, construct exploatat deseori de către jurnaliști, produce enunțuri ironice, având la bază secvențe textuale recreate. „Parodia textuală se bazează pe mecanisme discursive opozabile, dar complementare: ea presupune *de-construcția*, modificarea unui text/enunț preexistent, având ca rezultat final transformarea textului inițial într-un text nou⁷. Substituția, suprimarea sau adăugarea (fonetice sau lexicale) sunt valorificate ca mijloace prin care parodia dă naștere ironiei, într-un mod expresiv și cu un grad de complexitate semnificativ ridicat. Pastșa, care nu face obiectul studiului nostru, este regăsită în textele jurnalistice de satiră mai ales sub o formă impură, cea de pastșă-parodică⁸. Apare mai ales printr-o (re)interpretare, cu scop ironic, a unor maxime, proverbe, zicători sau sintagme fixe, provenite de la persoane din spațiul public.

Oprindu-ne atenția asupra parodiei, ca formă de intertextualitate, am observat că variantele sale pot fi identificate în titlurile jurnalistice în corelație cu tipologia acestora, așa cum este recunoscută de majoritatea cercetătorilor. Astfel, putem regăsi intertextualități (sub formă parodică și a citării externe): literare, prin care sunt realizate trimiteri la o sursă cultă, la beletristică (titluri de opere, fragmente recognoscibile etc.); la muzică (unele dintre cele mai îndrăgite în jurnalismul satiric), din artă: pictură, cinematografie; la sursă folclorică (proverbe, zicători care suferă cel mai adesea schimbări structurale); la elemente din istorie,

cultură, religie.

Titlurile de **opere literare**, de **texte beletristice** folosite intertextual sub formă parodică sunt des utilizate de jurnaliști. Cei mai iubiți autori sunt, poate cum era de așteptat, Mihai Eminescu și Ion Luca Caragiale. *Mai avem un singur dor: Liviu la vorbitor*⁹ (*kmkz.ro*, 15 aprilie 2019) este un titlu care presupune adăugarea la sintagma prezentă în poezia eminesciană, *Mai am un singur dor*, a unor elemente legate de ideea pușcăriei și a justiției. Ironia fină este evidentă, făcându-se analogie cu dorința generalizată de justiție și corectitudine în sfera politicului. *Mai am un singur BOR*, semnat de Mihai Radu, este un articol ce mizează pe substituția *dor-BOR* în intertextualitate, ambii termeni având un caracter puternic în existența poporului român (elementele tradiționale și cele creștine), ca un răspuns la situația creată prin dezbaterile cu privire la introducerea orelor de educație sexuală în școli (*Cațavencii*, 8 mai 2018, actual). Nota parodică este și mai puternică prin prisma faptului că acest eveniment este tratat ca o „falsă” problemă, nu una care ar necesita atâta consum de energie și resurse.

Ion Luca Caragiale este prezent cu piesele de teatru cele mai îndrăgite, *O scrisoare pierdută* și *D-ale carnavalului*, sub formele *O scrisorică găsită* (a lui Florin Iaru, „cultură”, 6 aprilie 2018) și *Bale carnavalului* (5 iunie, editorial, Mihai Radu). Diminutivul *scrisorică* și termenul *bale* au sens peiorativ, prin luarea în răs a evenimentelor politice din țară, cărora li se acordă o importanță mult prea mare în comparație cu starea de fapt, reală. Avem de-a face aici cu o (re)creare a comicului de situație, așa cum oricare comedie savuroasă conține.

De asemenea, putem aminti și trimiterile la poeziile lui Coșbuc, Goga sau Topârceanu, toate apărând ca forme de intertextualitate ce duc mai mult spre o ironie tragică sau spre imagini ale unei comedii negre. De la o analogie cu o tragedie ce a marcat istoria umanității în *Balada unui lagăr mic*, (substituția greier - lagăr), în care subiectul prezintă viața poetului, care a depășit mari încercări: „Topârceanu a trecut prin toate etapele dezastrului, de la fuga în degringoladă la umilinta prizonierului” (1 iunie, cultură), la investigația unei imagini a dezinteresului autorității față de stadiul economiei și turismului național, în *Munții noștri aur poartă, stațiunea Pasul Vâlcan e moartă*¹⁰, dar și la ironizarea unor articole precum *Top 3...*, *Top 10 cele mai...*, *3 Pași prin care...* etc., o luare în derâdere, mai ales prin prisma faptului că o întreagă rubrică a fost numită astfel (*3, Doamne și top 3*, în *Cațavencii*, 20-26 iunie), jurnaliștii (re)aduc în atenție imaginea unei societăți care se află în derivă, fără valori clare, fără o cultură, fără o ancorare într-o civilizație parcă de mult apusă.

Nici intertextualitățile din beletristica internațională nu au fost lăsate deoparte – însă de o mai mare finețe și adeseori mai greu de identificat la nivelul semnificațiilor. Articolul *Nimic nou sub soarele teleormănean*, a lui A.

Cristorian (23 aprilie, investigații) este o aluzie la opera lui Erich Maria Remarque, *Nimic nou sub frontul de vest*. Într-o formă parodică, imaginea unui spațiu mioritic pus în paralel cu un spațiu al războiului reliefează, peiorativ, stagnarea și închistarea în trecutul „mai puțin glorios” al României.

Pe lângă asemenea trimiteri la titluri de opere literare identificăm și anumite personaje și citate preluate din beletristică. Ion Creangă oferă câteva personaje savuroase, cu o simbolistică aparte (precum cele din *Harap-Alb*), pretabile unor fragmente intertextuale, mai ales în presă. Astfel, rubrica *Puterea nu are carte* ironizează discursul unor politicieni în: *Categoria Setilă și Senilă*; sau comparația lui Liviu Dragnea cu Setilă: „Urmînd tradiția de luptă a partidului, Dragnea va intra săptămîna asta la mititica nu pentru că ar fi secăt, ca Setilă, iazul Belina, (...) ci din pricina unor prăpădite activiste locale, cărora le-a băgat oarece măruntș în buzunar cu mâna Bombonicăi” (Mircea Dinescu, *După ce o viață întreagă a vorbit, Liviu Dragnea se va dedica, în sfîrșit, scrisului*, 29 mai, editorial). Foarte frecvent am regăsit titluri care parafrazează citate celebre ale lui Creangă, precum „Știu că sunt prost, dar când privesc în jur, prind curaj”, sub forme ca: *Veorica: Știu că sunt proastă, dar când mă uit la Cumpănașu prind curaj* (25 septembrie 2019). Pliindu-se pe situații politice, ironia își găsește exemplar mijlocul de expunere în autoironii inițiale, care se pierd ca substanță prin vorbele persoanelor parodiante. În același sens, am mai putea aminti câteva articole cu trimiteri tot la opera lui Creangă (una dintre cele mai uzitate, după cum se vede, la nivel intertextual). „Frate, frate, da pita-i cu bani, bărbate”, sintagma ce apare în *Dănilă Prepeleac*, este transpusă în *Aliați-aliați, da gazele rusești sunt pe bani* (30 mai, actual), ambele expresii exprimînd ideea predominării financiarului în fața omeniei, a respectului și a susținerii. De asemenea, în articolul *Caprele xenofobe ale Irinucăi*, prin adăugirea termenului *xenofob*, se realizează analogia ironică a unor termeni din sfera negativului, râia și xenofobia, ca două boli cu un puternic impact și urmări devastatoare (13 iunie 2018, actual).

Trimiterile intertextuale nu au ocolit nici aspectele istorice, dar tot în strînsă legătură cu literatura. Avem, ca exemplu des întîlnit, imaginea lui Ștefan cel Mare, folosită chiar în titlul unei serii de articole: *Categoria Mic de sfat, mare la stat* (Cațavencii, 20-26 iunie), ce ironizează, printr-un paralelism sintactic bazat pe antiteză, pe cei aflați la putere acum, față de trecut. Politica este parodiată și în *România nu e a urmașilor urmașilor voștri. E a ăstora care v-au furat-o și a secretarelor lor* (13 mai 2018), făcîndu-se o tristă aluzie la aceeași situație amintită anterior.

Muzica reprezintă unul dintre mijloacele intertextuale favorite ale jurnaliștilor în presa de satiră. Poate că, la momentul actual, aceasta unește și uniformizează mai mult decît literatura și, de aceea,

apelul la astfel de intertextualități este ușor de identificat și de înțeles. Pornind de la folclorul autentic românesc și ajungînd pînă la muzica de cartier (un fel de „folclor” al „blocurilor gri”), regăsim o serie de articole în acest sens: *Maramureș plai cu flori* – cu trimiterea „Maramureș plai cu flori, măi dorule măi/ Mândru ești în sărbători, măi, dorule, măi!” (*Cațavencii*, 7 iunie 2018, actual), în care Grig Bute povestește experiența lui din zona turistică, sau subtitlul articolului *Cum a făcut Livache primul milion de suflete*, redactat de Mihai Radu: *Poate e un drum greșit, Un miting fără sfârșiiiiit!*, constituind intertextualitatea prin citarea unor versuri ale piesei trupei B.U.G Mafia, *Poveste fără sfârșit*: „Poate e un drum greșit/ E-o poveste fără sfârșit” (*Cațavencii*, 23 mai, actual). Cele două articole, la prima vedere diametral opuse prin asocierile intertextuale, au puncte comune legate de aspecte sociale și economice care influențează viața de zi cu zi a cetățenilor români. Chiar și rock-ul este amintit în câteva texte jurnalistice, cum am identificat și în *Poate dacă ploaia...*, semnat de redacția Cațavencii. Plecînd de la piesa trupei Cargo, *Ploaia*, textul face referire la un miting PSD, influențat de condamnarea lui Liviu Dragnea și care va avea ca scuză, la nivel de prezență, ploaia (6 iunie 2018, investigații).

Putem analiza și trimiterile la muzica internațională, dar la care gradul de identificare a ironiei depinde, în principal, de cultura muzicală a cititorilor. Una dintre melodiile alese spre exemplificare este *La Bamba* a lui Ritchie Valens, din articolul *Udrea în presa din Costa Rica*: „Yo no soy cu marinero, soy cu Pleșcoy”¹¹. Fuga din țară a Elenei Udrea în Costa Rica, împreună cu Bica, fără *el marinero* Traian Băsescu, stă la baza acestei intertextualități, cu substrat ironic (*Kamikaze*, 5 mai). Un alt exemplu ar putea fi *Obladi, oblada/ Liviu e la țilava* (15 aprilie 2019) (cu referire la cunoscuta melodie a trupei The Beatles), cu direcție spre Liviu Dragnea și închisoarea. De asemenea, în articolul *Highway to Hellvig* (*Cațavencii*, 12 iunie, investigații), analogia cu „Highway to Hell” de la AC/DC, o piesă rock, se realizează prin substituție („Hell” cu „Hellvig”) și este mai mult decît sugestivă pentru subiectul tratat: propulsarea lui Eduard Hellvig la conducerea SRI.

Sursa populară, folclorică a intertextualității aduce în discuție expresii, proverbe, zicători cunoscute, dar care nu rămân într-o tradiție locală/ națională, ci se actualizează prin mijloace lingvistice, prin substituții sau adăugiri, prin dislocări sau transformări ale enunțurilor într-o zonă a contrariilor. Astfel, putem avea ca exemplu: *Foaie verde și-o gutuie/ PSD și-a luat plăcuță suedeză* (10 octombrie 2019). Plecînd de la versurile/strigătura populară *Foaie verde și-o alună/ Ia-ți mireasă ziua bună*, ce se aud în ziua nunții prin satele românești, acest titlu ne trimite cu gândul la o altă despărțire, de un partid de guvernare (și prin amintirea plăcuțelor de înmatriculare suedeze, pe care au fost trecute cuvinte triviale împotriva partidului). O altă serie de intertextualități provenite

pe filieră populară sunt cele care parafrazează câteva enunțuri devenite emblematice la nivel social. Putem aminti, în acest sens *Fără număr, fără număr* (26 iunie 2019, Radu C. Crahmaliuc) titlul unui articol ce ironizează o anumită clasă socială pentru care banul stă la loc de cinste; sau *Barna din ochiul tău (Cațavencii, 23 iulie 2019)*, ce surprinde, prin omografia Barna-bârna, posibilitatea unui impediment, unui obstacol în lumea politică actuală, precum și *Veorica beneficiază de prezumția de prostie (Cațavencii, 20 septembrie 2019)*, plecând de la analogia cu justiția, „prezumția de nevinovăție”. O expresie interesantă, întâlnită în varii articole, este „asta înseamnă să fii mafiot”. Însă forma acesteia diferă, de la caz la caz, fiind folosită mai ales substituția lexicală, ca, bunăoară, în *Să ai gaz în țara ta, să îl vinzi pe nimic și să cumperi gaz scump de la ruși – asta înseamnă să fii român!* (23 august 2019). Este o ironie tristă – poate chiar legată de data apariției articolului! – în exemplul de față, care subliniază situația nesfârșită a poporului nostru, întotdeauna condamnat să fie sub forța și influența altor state. Astfel, alegând surse populare, ironia este mai ușor identificabilă și decodificată de publicul larg. Actualizarea se află în centrul discursului, ca formă de a păstra caracteristicile esențiale ale presei: „Ca atare, modificarea parodică se va manifesta prin substituția, frecvent antonimică a cuvintelor-cheie, dislocarea și expansiunea enunțului prin adăugarea unor termeni/sintagme cu rol de actualizare particulară a secvenței petrificate”¹².

Arta este prezentă la nivel intertextual prin câteva trimiteri ironice la pictură. Astfel ni se reliefează, de exemplu, *Gioconda/Mona Lisa* a lui Leonardo da Vinci: *Mona Lisa din Videle. Din orice unghi o privești, pare la fel de analfabetă!* (2 septembrie 2019), așa sună un titlu ce nu doar că semnifică o expunere parodică a unei realizări artistice inegalabile (un element fiind privirea Mona Lisei, care parcă te urmărește din orice unghi ai privi-o vs. privirea pierdută a Vioricăi Dăncilă), ci și aduce în prim-plan o asemenea imagine alăturată localității Videle, ca semn al unei minimalizări spațiale, geografice. Tot o sugestie din zona picturii avem și în articolul *Somnul autorității naște monștri*, o cronică de film realizată de Dan Darie. Substituția *rațiunii* (din cunoscuta afirmație a pictorului spaniol Francisco de Goya: „Somnul rațiunii naște monștri”) cu *autorității* evidențiază critica societății actuale, axată pe consumerism și marketing. (6 aprilie, cultură)

Cinefilii nu au fost nici ei uitați în trimiterile intertextuale cu accente ironice. Bunăoară, avem textul *Netflix anunță cum se va numi filmul despre Elena Udrea: „6 ani cu executare”* (5 iunie). Aluzia evidentă este către filmul „Șapte ani în Tibet”, prin modificarea lui în „*Sau 6 ani în tibeți*”, iar ironia pornește de la condamnarea Elenei Udrea la șase ani, dar cu suspendare, după ce a fost găsită vinovată de abuz în serviciu și luare de mită în cazul Gala Bute.

O altă latură a intertextualității ca formă a ironiei este legată de **aspectele biblice** amintite în câteva articole satirice. În titlul *Cristian Țopescu a plecat într-un loc mai bun, unde nu e nici durere, nici fotbalul românesc*, apărut în urma decesului celebrului comentator sportiv, intertextualitatea se constituie prin citarea fragmentului citit de preoți la pomenirea morților, din cartea *Molitifelnic*: „Cu sfinții odihnește Hristoase sufletul adormitului robului tău, unde nu este durere, nici întristare, nici suspin, ci viață fără de sfârșit”. Aici regăsim ironia cu scopul de a scoate în evidență soarta tristă a fotbalului românesc, prin înlocuirea sintagmelor „nici întristare, nici suspin” (15 mai 2018). Un alt moment religios este amintit prin titlul *Veniți de luați imunoglobulină* – cu substituția terminologică *lumină/immunoglobulină* (*lumina* din pasajul Slujbei de Înviere, în care preotul îi cheamă pe credincioși, simbolic, să ia Lumina – simbolul al Învierii și Mântuirii), fiind ironizat episodul în care Viorica Dăncilă a pronunțat, de 6 ori, în loc de „immunoglobulină”- „immunoglobulină”. Aceste elemente și sintagme cu un caracter religios, de obicei sacre și de necombătut, sunt trecute acum într-un registru parodic, chiar pamfletar. „Actualizarea și alterarea modelului biblic prin substituții lexicale/intruțiuni ale unor termeni neologici/prozaici/ preluați din alte limbaje și domenii specializate, constituie una dintre cele mai agresive forme de parodie publicistică *la modă*”¹³. Astfel, chiar și *Decalogul – Cele 10 porunci* date lui Moise de către Dumnezeu, ca forme de învățătură în credință, este amintit, precum avem în articolul *Decizia CCR: Porunca biblică „Să nu furi” a fost declarată neconstituțională!* (7 iunie 2018). Ironic, ordinea firească este inversată de către o decizie luată în justiție, tocmai pentru a-i favoriza pe infractori.

În concluzie, aceste exemple reprezintă o imagine definitorie a formelor pe care le îmbracă ironia în presa de satiră. Intertextualitatea devine un mijloc de expresie preferat de jurnaliști. Tipologia titlurilor se află în strânsă legătură cu elementele intertextuale. Fie că apar ca trimiteri intertextuale la beletristică, muzică, pictură, cinematografie, la folclor, istorie sau religie, asemenea fragmente devin doar (re)prezentări ale modelului cultural ales. Scopul final al enunțării ironice, regăsit în spatele actelor lingvistice de suprimare, analogie, adăugare, este legat tot de receptor, incitat să descopere sensurile voalate ale textului (re)creat și adus în contemporaneitate.

Note:

1. În acest sens, Vladimir Jankelevitch afirma: „Ironia gândește un lucru și spune contrariul; desface cu o mână ceea ce a făcut cealaltă”, *Ironia*, trad. Florica Drăgan și V. Fanache (Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1994), 67.
2. În contemporaneitate, comicul se metamorfozează, îmbracă forme noi, inedite. Jean-Marc Defays prezintă aceste manifestări, vorbind în studiul său sinteză despre „comicul ca interferență (...), comicul ca intertextualitate (...), comicul ca interacțiune(...), comicul ca act de limbaj.” Jean-Marc Defays, *Comicul: principii, procedee, desfășurare*, trad. Ștefania Bejan (Iași: Editura Institutului pentru Cooperare Cultural-Științifică, 2000), 3.
3. Multitudinea semnificațiilor provine și dintr-o vastă reprezentare a conținuturilor, cum susținea și Vasile Morar, în *Estetica. Interpretări și texte* (București: Editura Universității din București, 2003), 85: „ironia (...) rămâne o atitudine superficială (...), neepuizând conținuturile”.
4. Cristian Florin Popescu, *Dicționar explicativ de jurnalism, relații publice și publicitate* (București: Editura Tritonic, 2002), 171.
5. Ioana-Tatiana Ciocan și Bianca-Elena Voșloban, „Aspecte ale pastei și parodiei în presa românească satirică”, *Saeculum*, vol. 47, nr. 1 (2019): 210.
6. Maria Cvasnâi Cătănescu, *Retică publicistică – de la paratext la text* (București: Editura Universității din București, 2006), 30.
7. *Ibid.*, 232.
8. Ciocan și Voșloban, „Aspecte”, 211.
9. Textele jurnalistice au fost preluate din publicațiile *Cațavencii* și *Kamikaze*, varianta online, din perioada mai-iunie 2018, iulie-octombrie 2019. Din motive structurale, ele vor fi amintite în corpul textului cu titlul și data apariției, putând fi accesate la adresele: <https://kmkz.ro>, <https://www.catavencii.ro/>.
10. Analogia dintre poezia lui Octavian Goga, *Munții noștri*: „Munții noștri aur poartă/ Noi cerșim din poartă-n poartă” cu articolul *Munții noștri aur poartă, stațiunea Vâlcan e moartă*, al lui Radu Hângănuț (28 mai, investigații) prin substituția ultimei părți, subliniază aceeași problemă încorporată într-o aură a dezamăgirii și tristeții: o lipsă a interesului, a implicării autorității în viața și dezvoltarea unor regiuni ale țării (în stațiunea Vâlcan, în anul 2011, a fost inaugurată o telegondolă ce costase opt milioane de euro și pe care, la momentul actual, nu o folosește nimeni).
11. În interiorul textului se continuă aceste trimiteri cu „Parai furar la bamba, no necesita una poca de pușcăria/ Yo no soy cu marinero, soy cu Bica”, varianta originală fiind: „Para bailar La Bamba se necesita una poca de gracia/ Yo no soy marinero, soy capitan”.
12. Cătănescu, *Retică*, 34.
13. *Ibid.*, 39.

Bibliography:

- Ciocan, Ioana-Tatiana, and Bianca-Elena Voșloban. “Aspecte ale pastei și parodiei în presa românească satirică” [Parody and Pastiche of Satirical Romanian Press]. *Saeculum*, vol. 47, nr. 1 (2019): 209-15.
- Copăcel, Natalia Alina. “Aspecte ale ironiei în discursul publicistic românesc actual din perspectiva rolului pragmatic al titlurilor” [Aspects of Irony in the Current Romanian Journalistic Discourse from the Perspective of the Pragmatic Role of the Titles]. In *Creativity, imaginary, language*, edited by Claudiu Marian Bunăiașu, Xenia Negrea, and Alina Țenescu, 156-170. Craiova: SITECH, 2014.
- Cvasnâi Cătănescu, Maria. *Retică publicistică – de la paratext la text* [Press Rhetoric – from Paratext to Text]. Bucharest: Editura Universității din București, 2006.
- Defays, Jean-Marc. *Comicul: principii, procedee, desfășurare* [Comedian. Principles, Procedures, Deployment]. Translated by Ștefania Bejan. Iași: Editura Institutului pentru Cooperare Cultural-Științifică, 2000.
- Hutcheon, Linda. *Poetica postmodernismului* [A Poetics of Postmodernism]. Bucharest: Editura Univers, 2002.
- Jankelevitch, Vladimir. *Ironia* [Irony]. Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1994. Morar, Vasile. *Estetica. Interpretări și texte* [Aesthetics. Interpretations and Texts]. București: Editura Universității din București, 2003.
- Pârnu, Ioana Cristina. *Arhitectura textului jurnalistic actual* [The Architecture of the Current Journalistic Text]. București: Editura Universității din București, 2008.
- Popescu, Cristian Florin. *Dicționar explicativ de jurnalism, relații publice și publicitate* [Explanatory Dictionary of Journalism, Public Relations and Advertising]. București: Editura Tritonic, 2002.